

LAUSUNTOPYYNTÖ / TAIJA HELETOJA

Hyvät tilapäisen valiokunnan jäsenet, Juupajoen kunnan valtuutetut sekä Juupajoen kuntalaiset!

Aloitteessa pyydetään asettamaan tilapäinen valiokunta selvittämään kunnanhallituksen toimintakyky ja luottamus. Aloitteessa todetaan, että nykyisellä toimikaudella kunnanhallituksen työilmapiiri on heikentynyt ja siten vaikuttaa oleellisesti sekä kunnanhallituksen että viranhaltijoiden työskentelyyn.

Olen kunnanhallituksen nykyisen toimikauden aikana toiminut valtuuston puheenjohtajana ja näin minulla on ollut läsnäolo- ja puheoikeus kunnanhallituksen kokouksissa (Kuntalaki 18 §). En kuitenkaan osallistu päätöksentekoon kunnanhallituksessa.

Minulla on kokemusta Juupajoen kuntapolitiikasta (lähes 12 vuotta) alkaen vuodesta 2013, jolloin minut on valittu ensimmäisen kerran valtuustoon. Kunnanhallituksen pöydän äärelläkin olen ollut viimeiset 6 vuotta. Tänä aikana en ole aikaisemmin kokenut vastaavaa kuin viimeisen reilun vuoden aikana.

Olen kokenut ahdistavaksi tulla kunnanhallituksen kokouksiin. Olen kokenut saamani vastaukset ja kommentit osittain uhkaavina. Mielestäni luottamushenkilön / luottamushenkilöiden kielenkäyttö sekä retoriikka ovat olleet oman kokemukseni mukaan jopa pelottavia. Tämän lisäksi koen, että kunnanhallituksen avoin keskustelu on kuihtunut sekä asioissa keskitytään mieluummin menetelmien ja prosessin pieniin nyansseihin kuin itse päätettävään asiaan.

Tilapäinen valiokunta pyysi vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

- 1) Yhdytkö aloitteessa ilmoitettuun ”Nykyisellä toimikaudella kunnanhallituksen työilmapiiri on heikentynyt ja siten vaikuttaa oleellisesti sekä kunnanhallituksen että viranhaltijoiden työskentelyyn”.

Vastaukseni on: Kyllä. Kunnanhallituksen työilmapiiri on heikentynyt nykyisellä toimikaudella ja erityisesti kesän 2023 jälkeen. Vastuutonta käyttäytymistä on ollut aikaisemminkin, mutta ei nykyisessä määrin.

- 2) Jos kunnanhallituksen työilmapiiri on mielestäsi heikentynyt, miten se ilmenee käytännössä kokouksissa tai työssäsi? Jos mahdollista, kuvaile tilanteita konkreettisesti. Jos kuvaukseesi liittyy muita henkilöitä, voit itse päättää käytätkö heidän nimeään tai muuta ilmaisua, esim. kunnanhallituksen jäsen tai viranhaltija. **Kunnanhallituksen kokouksissa vapaa ja avoin keskustelu on vähentynyt. Myöskään edeltäviä keskusteluja ei käydy kunnanhallituksen keskusteluryhmässä. Ei ole mahdollista, että voisimme ”pallotella” erilaisia vaihtoehtoja ennen asian tuomista kunnanhallituksen kokoukseen päätettäväksi. Esimerkiksi yhteisen lausunnon tekemiseksi hyvinvointialueelle, tarvitsi järjestää kokous, jolloin ei ole mahdollista kokousteknisistä syistä keskustella avoimesti lausunnon sanamuodoista ja sisällöstä. Muutokset kun on tuotava virallisena ehdotuksena kokouksiin. Tällainen epävirallinen keskustelu ennen päätöksentekoa kaatui, koska jäsen Rae ehdotti asian käsittelemiseksi kokousta. Tällainen avoimen keskustelun**

väheneminen / loppuminen aiheuttaa sen, ettei kaikkien kunnanhallituksen jäsenien mielipide tule kuuluviin ja päätettävistä asioista ei löydetä mahdollista kompromissia. Tämä johtaa äänestyksiin, jotka osa tuntuu kokevan päätöksien ”juntaamisina”. Itse koen tämän johtuvan siitä, että jäsen Tasanen ja jäsen Rae ovat vähätelleet toisten vastauksia sekä hyökkäävällä käytöksellä ja äänensävyllä hiljentäneet muut kunnanhallituksen jäsenet. Itse koen tämän pelotteluna. Esimerkiksi kunnanhallituksen jäsenille ja meille muillekin on kiroiltu kokouksissa, kun asianosaisille on esitetty heidän mielipiteitään selventäviä kysymyksiä asiallisesti. Kukaan ei tunnu kuuntelevan toisen mielipidettä, vaan se yritetään ”kaataa” panettelemalla muita ja heidän mielipiteitään. Jäsen Tasanen ja jäsen Rae eivät tunnu luottavan viranhaltijoihin. Viranhaltijoiden tehtävä on virkavastuulla valmistella asiat kunnanhallitukselle päätettäväksi. Nyt hallituksen jäsenet ovat tuoneet kunnanhallitukselle valmistelujen ohi uusia pykälää, koska edellä mainittujen jäsenten mielestä viranhaltija on valmistellut asiat väärin tai ehdotus ei ole ollut heille mieluinen. Ehdotustahan voitaisiin muuttaa, mikäli kunnanhallitus olisi yksimielisesti tai enemmistöisesti sitä mieltä. Viranhaltija voisi myös jo ehdotusta tehdessään huomioida kaikkien mielipiteitä, mikäli avoin ja ennakoiva keskustelukulttuuri toimisi. Meillä on myös hyvin suuret tulkinnalliset erot jäsen Tasanen ja jäsen Raeen kanssa. He ymmärtävät / tulkitsevat asiat eri lailla kuin muut. Tämä aiheuttaa sen, että molemmat osapuolet kokevat tulleen väärin kohdelluiksi ja asiat saattavat saada väärän kulman. Esimerkiksi minun mielestäni Oriveden Sanomissa joulukuussa 2023 ollut jäsen Helpiölän mielipidekirjoitus, oli kirjoitettu yleisellä tasolla ketään syylistämättä. Mutta ilmeisesti jäsen Tasanen ja jäsen Rae kokivat sen haukkuvan heitä. Tästä olemme kuulleet hyvin hyökkääviä kommentteja jäsen Helpiölää kohtaan, viimeksi valtuuston kokouksessa 21.10.2024, jolloin jäsen Tasanen vertasi jäsen Helpiölän kirjoitusta Hamasin toimintatapoihin. Kunnanhallituksen kokouksissa jäsen Tasanen käyttää hyvin voimakasta retoriikkaa kertoessaan asioista ja tämä ainakin saa minut ahdistuneeksi ja pelkäämään oman sekä perheeni turvallisuuden puolesta myös vapaa-ajalla. Jäsen Tasanen on puhunut esimerkiksi, että ”viranhaltijat eivät ole vielä toimineet niin väärin, että heidät pitäisi viedä ojaan ja ampua kuin koirat”. Lisäksi puolustaessaan periaatteitaan hän on ilmaissut asian, että ”olisi tarvittaessa valmis hakemaan kotoa kirveen ja lähtemään kylille”. En koskaan aikaisemmin ole joutunut pelkäämään kuntapolitiikassa ja ymmärrän, että ihmiset käyttävät voimakasta ja värikästäkin kieltä, mutta minun mielestäni se ei kuulu kunnanhallituksen tai valtuuston kokouksiin. Tässä siis vain muutamia asioita mainitakseni.

- 3) Oletko havainnut kunnanhallituksen työskentelyyn osallistuvien henkilöiden käyttäytyvän vastuuttomasti tai epäasiallisesti? Oletko havainnut tai kokenut häirintää tai henkistä väkivaltaa?

Olen havainnut sekä kokenut niin vastuutonta käyttäytymistä (valtuuksien ylittäminen, muiden komentelu, asiattoman kielen käyttäminen ja aggressiivisten viestien lähettäminen, muiden jäsenten syyttely aiheuttomasti, muiden osaamisen ja työn kyseenalaistaminen, dramaattisten tunteenpurkauksien järjestäminen, muiden panettelu ja haukkuminen, mielen

osoittaminen eri tavoin), epäasiallista käyttäytymistä (loukkaavat kommentit ja halventavat ilmeet ja eleet, muiden mielipiteiden ohittaminen ja huomiotta jättäminen, aiheeton arvostelu ja väärin syytöksien esittäminen, mitätöinti, uhkaavasti käyttäytyminen) sekä häirintää ja henkistä väkivaltaa (perusteettomat syytökset, ei-arvostava kohtelu). En osaa määritellä, onko toiminta ollut tarkoituksellista, mutta se on toistuvaa sekä jatkunut pitkään (reilusti yli vuoden).

- 4) Tuleeko mielestäsi kunnanhallitus aloitteessa esitetyillä perusteilla erottaa vai onko tilanteen korjaamiseksi olemassa lievempiä keinoja? Jos, niin mitä keinoja?

Vastaukseni on: Tulee erottaa. Koska lievemmat keinot eivät ole auttaneet.

Kunnanhallitus on käynyt muun muassa keskustelua omalla porukalla marraskuussa 2023, isommalla porukalla (kunnanhallitus, johtoryhmä, valtuuston puheenjohtajisto ja valtuustoryhmien puheenjohtajat) keskustelut aiheesta käytiin maaliskuussa 2024 ja pienempiä keskusteluja on käyty hallituksen pöydän ympärillä enemmän ja vähemmän säännöllisesti näistä aiheista. Mikään ei kuitenkaan ole muuttunut, vaan hallituksen ristiriidat ovat vain pahentuneet.

Ongelmista on myös tiedotettu puolueiden puheenjohtajille ajatukselle, että he voisivat vaikuttaa omiin edustajiinsa, mutta tälläkään ei ollut vaikutusta asiattomaan käyttäytymiseen.

- 5) Onko sinulla muuta lausuttavaa asiaan liittyen?

Haluan korostaa, että kaikki edellä lausumani on täysin oman kokemukseni mukaista ja ymmärrän, että joku toinen voi kokea asiat eri tavalla.

Haluan myös kiittää kunnanhallituksen jäseniä sekä aloitteen allekirjoittaneita, että he ovat uskaltaneet kaikesta huolimatta nostaa tämän vaikean asian esille ja vaatineet asioiden selvittelyä. Kiitos myös osaaville ja ammattitaitoisille viranhaltijoillemme, jotka ovat kaikesta huolimatta jaksaneet jatkaa työtään kuntamme hyvinvoinnin eteen.

Haluan myös pyytää anteeksi, mikäli olen omalla toiminnallani tai sanomisellani jotain toista joskus loukannut.

Tulen myös erillisellä lausunnolla vastaamaan omalta näkökannaltani valtuustossa 21.10.2024 esitettyihin asioihin. Koen, että kuntalaiset kuulivat vain yhden puolen näkemyksen asioista. En kuitenkaan halunnut lähteä valtuustossa väittelyyn, joka ei koskenut käsiteltävää asiaa. Pidetyistä puheenvuoroistakin, kun selvästi oli kuultavissa, että tilapäinen valiokunta oli syytä asettaa kunnanhallituksen työilmapiirin selvittämiseksi.

Kiitos!

Juupajoella 03.11.2024

Taija Heletoja
Valtuuston puheenjohtaja